

#kuidasmekestame kogukondlikud arutelud: ettepanekud strateegiasse Eesti 2035

1. Rahvastiku areng võiks ja peaks jääma Eesti tulevikustrateegia teljeks. Rahvastikukriisiga toimetulek vajab terviklikku, süsteemset ning järjepidevat tööd ning horisontaalset lähenemist, kus on võrdselt planeeritud koostoimes töötavaid ja mõjusaid samme laste- ja perepoliitikas, lõimumis- ja rändepoliitikas, haridus-, töö- ja sotsiaalpoliitikas ning regionaalpoliitikas.

2. Ühtlase arengu tagamine kogu Eestis peaks olema lähiaastate poliitikakujundamise prioriteediks. Sellel eesmärgil esitati aruteludel näiteks järgmised ettepanekud:

- Avalike teenuste miinimumstandardites ning teenuste tagamiseks vajalikus riigi toes kokku leppimine. Muuhulgas on tähtis leppida kokku selles, kuidas riik saab aidata kohalikel omavalitsustel teenuste tagamiseks olulisi ametikohti mehitada.
- Liikuvuse ning hea transpordikorralduse prioriteediks seadmine. Muuhulgas on konkreetsemate ettepanekute seas tellimuspõhise liikuvuse toetava raamistiku ja mudeli loomine.
- Süsteemsem eluasemepoliitika, mis arvestaks nii kohalike omavalitsuste vajadusi kui perepoliitika eesmärgi. Eelkõige maapiirkondades ei ole piisavalt võimalusi eluaseme üürimiseks, iseseisvat elu alustavate noorte ja lasterikaste perede kulud eluasemele on suured.

3. Laste- ja perepoliitika valdkonnas sõnastatud ettepanekud rõhutavad vajadust tagada sündimuse tõstmise kõrval teenused, mis on olulised laste arenguks ja kasvamiseks ning luua vanematele paremad tingimused töö- ja pereelu ühildamiseks.

4. Lõimumis- ja rändepoliitikas on tähtis tutvustada positiivseid ning lõimumist toetavaid hoiakuid, et kõik Eestisse panustavad inimesed tunneksid toetust ning sõltumata päritolust end turvaliselt, oodatud ja kasulikuna. Samaväärselt oluline on tagada, et Eestist välja rännanud inimestel oleks lihtne tagasi tulla.

5. Tööpoliitika keskmes olgu ettevõtlushariduse ja karjääriõppe edendamine, aga ka paindlikuma töötamise soodustamine ühes täiendõppe süsteemsema korraldusega. See annaks sobivama startidipositsiooni töötamiseks ja ühiskonnas osalemiseks ka neile, kes täna erinevatel põhjustel tööturult kõrvale jäävad.

Kodanikualgatuslikud #kuidasmekestame arutelud toimusid 2018. aasta oktoobrist detsembrini.

Arutelude eesmärgiks oli teadvustada rahvastikumutuste mõju ning otsida muutustega kaasnevate probleemide lahendusi.

Arutelud toimusid üle Eesti ning järgisid ühtset formaati.

Ettepanekud kujunesid 34 kogukondlikult arutelult kogutud sisendi põhjal, kus osales kokku 358 inimest.

Esialgsetele lahendusideedele andsid tagasisidet valdkondlikud eksperdid. Seejärel ideid sõeluti ning täpsustati.

Ettepanekuid aitasid sõnastada esindajad järgmistest organisatsioonidest: Eesti Lasterikaste Perede Liit, Lastekaitse Liit, Eesti Pereteraapia Ühing, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Tööstuskeskuste Keskliit, Eesti Väike- ja Keskmete Ettevõtete Assotsiatsioon, Eesti Küllaliikumine Kodukant, Eesti Leader Liit, Maakondlike Arenduskeskuste võrgustik, Eesti Noorteühenduste Liit, SA Innove, Eesti Töötukassa, jt.

Aruteluarja kokkuvõtteid ning tulemusi, sealhulgas kogu ettepanekute paketti näeb veebilehel: kestame.rahvaalgatus.ee

#kuidasmekestame arutelusari sai teoks koostöös Avatud Eesti Fondi, Eesti Tööstuskeskuste Keskliidu, Mainor AS, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, EAS Work in Estonia programmi, TalTechi, Teenusmajanduse Koja, Vabaühenduste Liidu, Eesti Koostöö Kogu, IOM, Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumiga.